

V Praze dne 14. listopadu 2022
Č. j.: KPR 4394/2022

Kancelář prezidenta republiky (KPR) obdržela dne 31. října 2022, s odkazem na zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, , uvozenou slovy „Dne 28. 10. 2022 prezident republiky Miloš Zeman propůjčil řád Bílého lva ukrajinskému prezidentovi Volodymyru Zelenskému a to za zvláště vynikající zásluhy ve prospěch České republiky“, a žádá o poskytnutí těchto informací:

1. Co vše musí splňovat osoba, které je udělen řád Bílého lva za zvláště vynikající zásluhy ve prospěch České republiky?
2. Vyjmenovat alespoň pět věcí, které jsou kritérii k udělení řádu, a to sestupně od nejdůležitějších k nejméně důležitým.

KPR k tomu sděluje:

Obecně

Odhlédne-li se od předsedou vlády kontrasignované pravomoci prezidenta republiky, stanovené v čl. 63 odst. 1 písm. h) ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, podle něhož prezidentu republiky přísluší propůjčovat a udělovat státní vyznamenání, je jediným nosičem požadovaných informací (k tomu viz § 3 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., v němž je vymezeno, co se rozumí informací pro účely tohoto zákona) pouze zákon č. 157/1994 Sb., o státních vyznamenáních České republiky. Z toho pak vychází níže uvedené odpovědi k jednotlivým bodům žádosti o informace.

K bodu 1 žádosti o informace

Podle čl. 1 přílohy č. 1 k zákonu č. 157/1994 Sb. řád Bílého lva propůjčuje nebo uděluje prezident republiky

- a) občanům České republiky za zvláště vynikající zásluhy o stát, zejména v oblasti politiky, správy státu, rozvoje hospodářství, vědy, techniky, kultury, umění, školství, za mimořádné zásluhy o obranu a bezpečnost státu, za vynikající velitelskou a bojovou činnost, za vědeckou a odbornou práci vojenského a branného charakteru a za významné proslavení vlasti v zahraničí,
- b) těm, kteří nejsou občany České republiky, za zvláště vynikající zásluhy ve prospěch České republiky.

Je zřejmé, že řídicím kritériem je v jednom případě obrat „zvláště vynikající zásluhy o stát“ a ve druhém případě obrat „zvláště vynikající zásluhy ve prospěch České republiky“. Tyto slovní obraty, resp. pojmy nejsou nikde blíže vymezeny a je zřejmé, že jejich povaha je taková, že prezident republiky posuzuje mu předložené návrhy na základě volné, nikde nezaznamenané úvahy.

K bodům 2 žádosti o informace

Vedle řádu Bílého lva je v příloze č. 2 k zákonu č. 157/1994 Sb. upraven řád Tomáše Garrigua Masaryka. Tento řád prezident republiky uděluje nebo propůjčuje osobám, které se vynikajícím způsobem zasloužily o rozvoj demokracie, humanity a lidská práva (čl. 1 přílohy č. 2 zákona č. 157/1994 Sb.)

Řád Bílého lva má dvě skupiny – občanskou a vojenskou (čl. 2 odst. 2 přílohy č. 1 k zákonu č. 157/1994 Sb. Oba řády mají pět tříd a u obou řádů je I. třída nejvyšší (čl. 2 odst. 1 přílohy č. 1 a čl. 2 přílohy č. 2 zákona č. 157/1994 Sb.). Zákon kromě toho, že I. třídu označuje jako nejvyšší, zavádí rozdíly mezi třídami pouze v popisu ztvárnění jednotlivých insignií náležejících příslušné třídě. Je zřejmé, že i v tomto smyslu ponechává zákon jak návrhvatelům, tak prezidentu republiky širokou míru volného uvážení.

Proces propůjčování nebo udělování státních vyznamenání není blíže upraven, nejde o správní proces, z tohoto důvodu se nevydává ani rozhodnutí o návrzích, kterým nebylo vyhověno.

JUDr. Václav Pelikán
ředitel Odboru legislativy a práva